

Познати сж само нѣкои не твърде ясни сведения за него отъ по-късни години<sup>76)</sup>. Не е известно кога и где е починалъ<sup>77)</sup>.

Въпросътъ за изворитѣ на Паисия още не е проученъ изцѣло<sup>78)</sup>. Славянскиятъ преводъ на съчинението на Мауро Орбини<sup>79)</sup> е единъ отъ главнитѣ негови извори<sup>80)</sup>. Известнитѣ *Annales Ecclesiastici* на Card. Cesare Baronio<sup>81)</sup>, въ руския преводъ, издаденъ презъ 1719 год.<sup>82)</sup> сж били сжщо важень изворъ за Паисия<sup>83)</sup>. Използувани сж и нѣкои родослови, пролози, жития, Кормчията, разни грамоти и др.<sup>84)</sup>. Творбата на хилендарския монахъ нѣма почти никаква научна стойностъ. Най-ценни сж, отъ научно гледище, само указанията за онѣзи ржкописни извори, които той е използувалъ. Отношението на Паисия къмъ българското минало е предвзето: това се проявява както въ използването на изворитѣ, подбора и предаването на тѣхнитѣ сведения, така сжщо и въ идеализирането и, дори, изопачаването на историческитѣ факти. Въ изложението обилствуватъ неточности и грѣшки. Паисиевата история е ценна не отъ историческо гледище, а зарадъ прокаранитѣ въ нея родолюбиви тенденции и затова, че тя отразява, въ лицето на своя съставителъ, една забеле-

<sup>76)</sup> Йорд. Ивановъ, о. с., XXX сл.

<sup>77)</sup> Йорд. Ивановъ, о. с., XXXIII.

<sup>78)</sup> Вж. у Б. Пеневъ, ц. с., 54 сл., указание за Паисиевитѣ извори и за неговото отношение къмъ тѣхъ.

<sup>79)</sup> *Il Regno degli Slavi hoggi corrottamente detti schiavoni, historia di don Mauro Orbini Rauseo abbate melitense...* (Pesaro 1601). — Паисий е използувалъ руския преводъ отъ 1722 год.: *Книга історіографія по-чайшя имене, славы и разширенія народа славянскаго...* (ПСБ. 1722). — ср. Б. Пеневъ, ц. с., 114—115. Вж. още L. Rava, *Mauro Orbini primo storico dei popoli slavi* (Bologna 1913: Accad. delle scienze dell'Istituto di Bologna, classe di scienze morali, 9, XII. 1912).

<sup>80)</sup> ср. Б. Пеневъ, ц. с., 55—66.

<sup>81)</sup> *Annales Ecclesiastici a Christo nato ad a. 1198* (voll. I—XII, Romae 1588—1607). Отъ тѣхъ сжществуватъ нѣколко издания и разни преводи. Сведения за живота на автора вж. въ обширното съчинение на Gen. Calenzio, *La vita e gli scritti del card. Cesare Baronio...* (Roma 1907).

<sup>82)</sup> Съчинението на Ц. Барония било преведено, въ съкращение, на руски въ 1687 год., а по-късно било преиздадено подъ надсловъ: *Дѣянія церковная и гражданская* (Москва 1719). — Ср. Б. Пеневъ, о. с., 115 сл.

<sup>83)</sup> ср. Б. Пеневъ, о. с., 66.

<sup>84)</sup> ср. указанията на Б. Пеневъ, о. с., 67.